

БОЛЕРО

Звичайно, я знав, що десь існує ця кнопка. У ній закладені всі коди ядерних арсеналів планети. Іноді я навіть подумував про людину, під чиїм шорстким пальцем змагає від млості ця гладенька кнопочка. Можливо, цей палець належить Президентові, або — Головнокомандувачу, а можливо — начальникові Управління Безпеки. Хоч би як там було, але іноді, пізньої ночі, я завмирав від незрозумілого почуття — суміш солодкого очікування зі страхом — уявляючи цей спокійний, що згинається, як і належить, у трьох місцях, товстий палець з обгризеним нігтем. Іноді я ніби перевтілювався у самого володаря: не він, а я стояв біля напівосвітленого пульта в бункері, напівсонний, самотній, відімкнувши власним ключем потаємні двері святая святих. І всі образи — на людей, на суспільство, на світ — здіймалися в мені, коли я пестив вм'ятину заповітної кнопки.

Так, мені було солодко розгойдуватися на гойдалці почуттів, які то відроджувалися, то згасали самі собою. Колишні образи, ігнорування мене всіма, принижена гідність — прокидалися

з небуття, оголювали у вищирі зуби: та зненацька думка про мільярди життів, великодушність, прощення всіх і вся — брала гору. І тоді подушечка мого пальця, що було розплескалася, повертала собі належний їй кулястий стан. Кнопочка, вона була моєю улюбленою іграшкою — під час нічного неспання: коли я, викотивши з гаража свій чорний «кадилак», під'їхавши на ньому до замаскованої під дачне селище бази, спускався під землю — щоб тут, у порожній просторій залі, при світлі однієї лише контрольної лампочки плекати своє почуття влади.

Нехай там, у денному житті, я був усього лише жалюгідним жебраком, ізгоєм, якого усякий норовить вдарити: для мене солодкі були ці удари! Я любив їх! Я — справжнісінький Президент, Головнокомандувач, начальник Управління Безпеки. Я навіть хотів, щоб удень мене якомога більше принизили — не пустивши на поріг дорогого ресторану, вдаривши по голові на зупинці: з тим більшою втіхою я буду пестити заповітну кнопку цієї ночі. Пестити, покусуючи губи.

Коротко кажучи, всі ці дурощі колишньої уяви — я згадав про них, коли ця жінка почала верзти таке, що купи не трималося. Річ у тім, що мене у місті К. спіткала жахлива невдача: моє життя, мої плани, надії — все розвалилося, тріснуло по швах. Тому що я, виявляється, не мав жодної ваги, і навіть більше того: я був нікчема, ніщо. У їхніх очах. Я це відчув — як вони дивляться на мене. І мені ще сказали на прощання: «Ви нам не підходите. І взагалі — таких у нас багато». Коротше, вони не хотіли мене знати: ні в одному, ні в іншому міністерстві. Я намагався якось відстояти себе — простягав їм папери, твердив щось про витрачені зусилля. Мені було незручно самому говорити про свої чесноти. Вони дивилися на мене на смішкувато й чекали, коли я заберуся. Я не був для них талантом, аж ніяк.

Мої почуття загострювалися ще й від того, що я геть не вмів бачити в чинушах тих богів, якими вони себе уявляли. Проте був занадто гордий, щоб сказати їм в обличчя те, що про них думаю.

У готелі я витрусив вміст валізи просто у камін і довго дивився на полум'я, не в змозі прийти до тями. Праця мого життя зникла. Вона не потрібна. Нікому не потрібна. Я напружував усе це, сподіваючись постати у повній красі одного чудового ранку. І ось цей ранок настав, і сяйво не з'явилося. Не з'явилося взагалі нічого. Окрім хіба що живого полум'я в каміні. Я був усе, і я був ніщо. І за вікном сіявся паскудний осінній дощ.

І оскільки я не міг далі сидіти в номері, споглядаючи крах надій, то вийшов у готельний безлюдний хол і сів у м'яке крісло, обличчям до нічного міста. І тоді, власне, з'явилася ця жінка — власне, дівчина. У джинсах і відкритій спортивній майці — у молодості білих похилих плечей і в млості довгої, що нескінченно переходила у груди, шиї.

Спочатку вона безцеремонно розпитала мене про моє горе — перед чим я, перебуваючи у вкрай розпачливому стані, не зміг встояти. А потім стала верзти ось таку нісенітницю:

— Бачите, я донька Президента, мені двадцять шість років. Ось ви скривджені долею, а я — покинута. Так, одурена і покинута.

Порожній хол і несправжнє місто, що світилося у вікні, діляли на мене дивно: так, як ніби дівчисько, що сиділо переді мною, було не з божевільні (це стало відразу зрозуміло), а справжнісінькою дочкою Президента. Тому замість того, що би встати і піти, я її запитав:

— Якщо ви донька Президента — чому ж ви тут, у місті К., а не в столиці? І що ви взагалі робите в цьому зубожілому готелі?

На що вона, дивлячись мені в очі, тремтячим голосом відповіла:

— Я приїхала сюди сьогодні вранці, щоб з усім покінчити. У готелях таких міст, о третій годині ночі, в порожньому холі завжди знайдеш людину, яка тобі потрібна.

— І хто ж вам, даруйте, потрібен? — запитав я досить грубо, все ще сердитий на власну відвертість, бо ж відкрив їй, божевільній, душу.

— У такий час в нічному холі, — сказало дівчисько, — сидять самотні, сидять невдахи! І не сперечайтесь! Я не хотіла вас образити. Ви у розпачі і ви якраз мені, чоловічої статі, і потрібні.

Щодо «чоловічої статі» я не дуже зрозумів. Тому лише запитав її:

— Що ви хочете зробити? І що ще за біда — бути кимось кинутим. Ось я, наприклад, все життя прожив сам-один.

— У кожного свій зрив, — сказала дівчиця. — Мені наплювати на ваш крах, а вам на мій. Але ми обидва в краху.

Так вона сказала. І навіщо, перекинувшись над журнальним столиком, взяла мене за руку. І було так чудно: сидіти невідомо де, вночі, у незнайомому місті, невідомо з ким.

— Наші серця розбиті, — сказало це божевільне дівчисько. — Нам з вами вже все одно: є світ чи нема.

Я не розумів її. А вона, стискаючи мою руку (чи не п'яна вона?), продовжувала:

— І послухайте — ви. Я закінчила факультет філософії. Я не бачу сенсу. Люди злі.

— Я вас не розумію.

— Мій батько — він Президент, наш з вами Президент, — сказало дівчисько. — І він не хотів, не бажав, щоб я коли-небудь, з ким-небудь... — вона задихнулася. — О, ви не знаєте мого батька.

— Я бачив його, по телевізору, — навіщось підіграв я цій недоумкуватій.

— Ви не знаєте його. Ніхто не знає його. У ньому живуть страшні ревності. Страшні. І ще...

— Я не знаю, як мені жити, — сказав я раптом, дивлячись у підлогу.

Тоді вона встала і потягнула мене до вікна. І так ми стояли в напівтемному холі — невідомо на якому поверсі, обличчям до сплячого міста.

— Він добре придумав, із цієї кнопкою, — сказало раптом дівчисько.

Я навіть відсахнувся — і вперше подумав: чи часом це не моя галюцинація? А дівчисько нервово засміялося мені в обличчя:

— Її ніхто не знайде, ніхто.

— Якщо ви говорите про ту кнопку... — почав було я: дивуючись і збігові, і природності того, що відбувалося. — Я... я завжди думав про неї, про ту кнопку в бункері.

— Її там немає. І немає ніде. Ніде.

І дівчисько знову засміялося, поправило маечку на напівголених грудях.

— Я піду, — сказав я, раптом чогось злякавшись. — Мені завтра рано вставати.

— Дурненький, — перейшла навіщось на шепіт вона. — Вам же наплювати на світ, ні? Якщо вам хтось розбив серце — значить, ви випали зі світу. Адже так?

— Мені сумно.

— Дурненький ви, такий великий і такий дурненький, — вона скуйовдила моє волосся. — Мене кинули, бо я відмовилася. Я відмовляла, розумієте? У жіночому. Відмовила тому, кого кохала. Я не могла. Тому що... Ні, це страшна, страшна державна таємниця.